

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΩΝ ΑΛΙΕΩΝ ΓΑΤΖΕΑΣ
“Ο ΤΙΜΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ”

Ημερολόγιο 2015

Η ιστορία του ναού της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού Κάτω Γατζέας

του Κώστα Ν. Λιάπη
(Φωτ. ημερολογίου του ίδιου)

Αναδρομή στο απώτερο παρελθόν

Όπως συνήθως συμβαίνει με πολλούς σημαντικούς ναούς του Πηλίου, που έχουν τις ιστορικές τους ρίζες σε προγενέστερες, χαμένες μέσα στο πούσι των χρόνων και των καιρών, βυζαντινές ή μεταβυζαντινές κυρίως μονές, έτσι και ο σχετικά νεόχτιστος ναός της «Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού», ή «Σταυρός», όπως επί το λαϊκότερο ονομάζεται ο ενοριακός ναός της Κάτω Γατζέας, παραθαλάσσιου οικισμού και επινείου της κωμόπολης του Αγίου Γεωργίου Νηλείας Πηλίου, έχει τη δική του ιστορική καταβολή σε παλιότερα θρησκευτικά μνημεία. Καταβολή που, προκειμένου για το αρχικό θρησκευτικό κτίσμα, χάνεται στα βάθη των αιώνων, όπως μαρτυρείται από μια τοπική παράδοση, η οποία ωστόσο, όπως θα ιδούμε παρακάτω, ανταποκρίνεται στην ιστορική πραγματικότητα.

Ας ξεκινήσουμε, λοιπόν, από τη συγκεκριμένη παράδοση, που ήταν ήδη γνωστή σε πολλούς παλιούς κατοίκους του Αϊ - Γιώργη και των οικισμών της Άνω και Κάτω Γατζέας αλλά και που έχει καταγραφεί από τον παλιό Αϊγιωργίτη λόγιο Γεώργιο Ι. Παπλόπουλο (1875 - 1955) στην ανέκδοτη τοπογραφική και ιστορική μελέτη «Λεχώνια, Κανάλια, Άγιος Γεώργιος», την οποία έγραψε ο ίδιος το 1939.

Σύμφωνα, λοιπόν, με την παράδοση αυτή σε κοντινή απόσταση και δυτικά από τη θέση που κατέχει ο σημερινός ναός βρισκόταν μια παλιά μονή με τ' όνομα «Σταυρός». Για επίρρωση μάλιστα της αληθοφάνειας της παράδοσης υπήρχαν σχετικές μαρτυρίες από τα τέλη του 19ου αιώνα τόσο του ιδιοκτήτη του εκεί νιόφυτου λιοπερίβολου του Δημητρίου Ν. Κιτηλή (1856 - 1949), όσο και των εργατών που δούλεψαν σ' αυτό για την εκχέρσωση αρχικά του δασωμένου χώρου. Μαρτυρίες σύμφωνα με τις οποίες στην πλατιά κορφή του μικρού λόφου, που υψώνεται δίπλα στον χείμαρρο «Μαλτέ-

Κάπου εδώ πρέπει να βρισκόταν η παμπάλαια μονή του «Σταυρού»

ζο», και 120 περίπου μέτρα απέναντι και νοτιοδυτικά από τη θέση όπου αργότερα χτίστηκε η πρώτη εκκλησιά της Κάτω Γατζέας, βρέθηκαν μέσα στο ξεχερσωμένο λογγάρι ίχνη των θεμελίων και τα ερείπια παλιού χτίσματος, που από τα σκόρπια ευρήματα μέσα και γύρω απ' αυτά, τα οποία αποκαλύφθηκαν σε διάφορες φάσεις της καλλιέργειας του λιοπερίβολου που φυτεύθηκε εκεί, προκύπτει το συμπέρασμα πως προέρχονταν από εκκλησιαστικό χτίσμα που σύμφωνα και με την παράδοση δεν πρέπει να είναι άλλο από την παλιά μονή του «Σταυρού».

Με βάση προφανώς τις ίδιες μαρτυρίες ο Παπλόπουλος, αναφερόμενος στη ίδρυση το 1913 στην Κάτω Γατζέα της πρώτης εκκλησιάς της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού ή «Σταυρού», όπως χάρη συντομίας λέγεται ο ναός και σήμερα, γράφει κατά λέξη στη μελέτη του:

«Σταυρός δε ωνομάσθη ο ναός, λαβών το όνομά του εκ της ιστορικής παραδόσεως, ότι παραπλεύρως δυτικώς επί του λοφίσκου έκειτο άλλοτε η ιερά και σεβάσιμος μονή του τιμίου Σταυρού. Αύτη η μονή ήκμαζε τω 13^ω αιώνη, κατεστράφη δε υπό των Καταλανών τω 1310. Και επί των ερειπίων ίχνη της μονής προ ετών υπήρχον, ήδη δε απεχερσώθησαν παρά των καλλιεργητών, ένθα τότε ανευρέθησαν όλα τα θεμέλια της μονής και του ναού, πλειστοι κέραμοι, αρκετοί τάφοι και βυζαντινά νομίσματα, διεσώθη δε νυν η τοπωνυμία «Σταυρός»...». Στα παραπάνω θα προσθέσει ο υπογράφων ότι ανάμεσα στα ευρήματα οι παλιοί και από χρόνια μακαρίτες Αϊγιωργίτες πληροφορητές μου Κων/νος Ν. Φόβος (1899 - 1984) και Ηλίας Κ. Βογιατζής (1905 - 1986) συμπεριλάμβαναν και «πήλινα θυματά». Σήμερα πάντως τα μόνα ευρήματα που βρίσκονται σκόρπια στο έδαφος, επισημαίνοντας και το σημείο όπου «έκειτο άλλοτε η ιερά και σεβάσιμος μονή του τιμίου Σταυρού», είναι αρκετά ακόμα κομμάτια από κεραμίδια αλλά και κάποια όστρακα (θραύσματα) πήλινων αγγείων, μεταξύ των οποίων και κάποια μελανόμορφα. Κι όσο για την τοπωνυμία «Σταυρός», που δόθηκε από τον καιρό της εύρεσης των ερειπίων της παλιάς μονής σε όλον τον ευρύτερο χώρο του κάβου, πάνω στον οποίο βρίσκεται το μεγάλο λιοπερίβολο του πάλαι ποτέ Δημητρίου Κιτηλή (σήμερα ανήκει στον εγγονό του Δημήτριο Κ. Σείδο), η ίδια ισχύει και σήμερα για όλον αυτόν τον χώρο από τους ντόπιους – οι ξένοι επισκέπτες προτιμούν την ονομασία «Ριβέρα», που προέρχεται από το κέντρο διασκεδάσεως που λειτουργεί τα τελευταία χρόνια εκεί.

Όστρακο από μελανόμορφο αγγείο που βρέθηκε στο χώρο της παλιάς μονής.

Κι αυτά όσον αφορά στην ύπαρξη της παλιάς μονής, που λογικά και με βάση τα παραπάνω ευρήματα δεν θεωρώ πως μπορεί ν' αμφισβητείται, έστω κι αν δεν υπάρχουν έγκυρα πορίσματα από την αρμόδια αρχαιολογική υπηρεσία, αφού στο συγκεκριμένο χώρο δεν έγινε ποτέ από την ίδια καμιά σχετική έρευνα.

Γενικό συμπέρασμα: Η τοπική παράδοση για την ύπαρξη της παλιάς μονής στο συγκεκριμένο χώρο και με τη συγκεκριμένη ονομασία, κατά πάσαν πιθανότητα (αν όχι βεβαιότητα) ανταποκρίνεται όντως στην ιστορική πραγματικότητα

Πέρα, όμως, από τα παραπάνω αναφερθέντα στοιχεία παραμένουν για διερεύνηση η χρονική περίοδος της ακμής και ο χρόνος καταστροφής της αναφερόμενης μονής. Ο Παπλόπουλος γράφει στην ανέκδοτη μελέτη του πως η μονή «ήκμαζεν τω 13^ω αιώνη» και «κατεστράφη υπό των Καταλανών τω 1310». Ωστόσο τα στοιχεία αυτά, με εντοπισμένα χρονολογικά την περίοδο της ακμής της μονής και του χρόνου καταστροφής της από τους Καταλανούς, προφανώς δεν περιέχονται στην τοπική παράδοση, αλλά σαφώς αποτελούν εκτιμήσεις του παλιού Αϊγιωργίτη λογίου και ιστοριοδίφη, που όμως δεν τεκμηριώνονται.

Δεν υπάρχει, λοιπόν, καμιά βεβαιότητα για το πότε χτίστηκε, πόσο κρατήθηκε σε λειτουργική ετοιμότητα, πότε εγκαταλείφθηκε ή καταστράφηκε κι από ποιους τούτη η παλιά ηλιοφειτική μονή. Κι αυτό ισχύει για τη συντριπτική πλειονότητα των παλιότερων θρησκευτικών μνημείων του Πηλίου, και όχι μόνο. Κι ανάμεσά τους και για τη συγκεκριμένη αλλά και για μια άλλη μνημονευόμενη επίσης από τις αϊγιωργίτικες παραδόσεις μονή. Κι εννοώ την Μονή του Αγίου Ιω-

άννου του Προδρόμου, χαμηλά ίχνη της τοιχοποιίας του καθολικού της οποίας σώζονταν μέχρι πριν από λίγα χρόνια 500 με 600 περίπου μέτρα σε ευθεία γραμμή δυτικά της παλιάς γατζεώτικης μονής μέσα στην ελαιοβριθή και παραλιακή θέση που φέρνει το όνομα «Αϊ - Γιάννης», διακρινόμενες την παρουσία αυτού του μνημείου της τοπικής αϊγιωργίτικης ιστορίας. Μνημείο του οποίου επίσης την καταστροφή από τους Καταλανούς τον ίδιο χρόνο μ' εκείνο του «Σταυρού» (1310) επισημαίνει ο Παπλόπουλος στην ίδια μελέτη του.

Δε γνωρίζουμε, λοιπόν, και δεν μπορούμε χωρίς τεκμηριωμένα ιστορικά στοιχεία να προσδιορίσουμε χρονολογικά το ιστορικό παρελθόν αυτών των μνημειακών κτισμάτων. Όπως δεν μπορούμε και να γνωρίζουμε και τις αιτίες του αφανισμού τους. Άγνωστο επομένως αν η μονή που κυρίως μας απασχολεί άκμασε τον 13ο αιώνα, άγνωστο και το πότε κι από ποιους καταστράφηκε – αν έτσι τελείωσε ο βίος της. Κι εδώ έχω τη γνώμη πως ο Παπλόπουλος προσδιόρισε χρονολογικά τον βίο της παλιάς τούτης γατζεώτικης μονής με

Ο χώρος όπου βρισκόταν η παλιά μονή του Αγίου Ιωάννου.

γνώμονα την παρουσία της καταστροφικής μάστιγας των μισθοφόρων Καταλανών στη Θεσσαλία στη διάρκεια των ετών 1308 - 1310. Παρουσία που κατά τις μεσαιωνικές πηγές έφερε πολλά δεινά στους θεσσαλικούς πληθυσμούς και που στάθηκε ολέθρια και για πολλές θρησκευτικές εστίες. Ωστόσο στο Πήλιο οι Καταλανοί, έχοντας συμμαχήσει αλλά και συγγενέψει αργότερα με τους τοπικούς φεουδάρχες Μελισσηνούς, σχέση απ' την οποία, όπως γράφει ο διακεκριμένος Βολιώτης μεσαιωνολόγος Απόστολος Παπαθανασίου, προήλθε ο Ελληνοκαταλανικός Οίκος των Μελισσηνών Νοβέλ (1325 - 1387), δεν προέβηκαν σε δηώσεις και καταστροφές. Επομένως και αν όντως ισχύει η κατά τον Παπλόπουλο χρονική περίοδος αφανισμού της συγκεκριμένης μονής, όπως και της γειτονικής της του Προδρόμου Ιωάννου, πρέπει αυτές να καταστράφηκαν είτε από τους πειρατές, που λυμαινόνταν την περίοδο εκείνη τα παράλια του Παγασητικού, είτε από εκπροσώπους της Καθολικής Εκκλησίας (Παπιστές), που στα δίσεκτα χρόνια του 13ου αιώνα, μ' επικεφαλής τον διαβόητο καρδινάλιο Πελάγιο, χρησιμοποίησαν κάθε τρομοκρατικό μέσο, φτάνοντας μάλιστα στο σημείο, όπως σημειώνει και ο ιστορικός Γιάν. Κορδάτος, να καίνε εκκλησιές και μοναστήρια, προκειμένου να εξαναγκάσουν τους ορθοδόξους χριστιανούς κατοίκους της Θεσσαλομαγνησίας ν' αναγνωρίσουν την εκκλησιαστική εξουσία του Πάπα.

Συνέβηκε, όμως, τότε η καταστροφή τούτων και τόσων άλλων παλιών μονών ή σε προηγούμενους αιώνες, όταν οι καταστροφικές επιδρομές των βαρβαρικών φύλων (Γόθων, Ούννων, Σλάβων, Σαρακηνών και Βουλγάρων) διαδέχονταν και στο θεσσαλικό χώρο από τον 4ο ως και τον 11ο αιώνα η μια την άλλη;

Κι αν το γεγονός αυτό συνδυαστεί με την επίσης αναμφισβήτητη ιστορικά κατοίκηση του διπλανού της μονής και ουσιαστικά ίδιου χώρου της Κάτω Γατζέας στα παλαιοχριστιανικά χρόνια, δηλαδή γύρω στον 4ο με 5ο αιώνα, όπως αυτή αποδειχεται από πλήθος τυχαίων έστω ευρημάτων (θραύσματα μαυρισμένων κεραμικών της πρώιμης βυζαντινής εποχής, τμήματα διακοσμημένων με ψηφιδωτά δαπέδων της ίδιας περιόδου, ένα βυζαντινό κιονόκρανο, κομμάτια σπονδύλων από κίονες, δυο τάφους, βυζαντινά νομίσματα κ.λπ), πόσο ίσως μπορεί να μεταθέσει ο όποιος ερευνητής χωρίς πειστικά στοιχεία, την πιθανή λειτουργία της παλιάς μονής της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού, σε πρωιμότερους και από τον 13ο αιώνες;

Ο πρώτος ναός

Από τον καιρό που ερημώθηκε για άγνωστους λόγους ο παλιός εκείνος κι άγνωστος επίσης οικισμός που βρισκόταν στο χώρο της Κάτω Γατζέας αλλά κι απ' τον χρόνο που εγκαταλείφθηκε ή καταστράφηκε, άγνωστο από ποια αιτία, η παλιά Μονή του «Σταυρού», κύλισε πολύ νερό στον χειμάρρο «Μαλτέζο» που διαρρέει τον ίδιο αυτό χώρο.

Κι ο χώρος αυτός, που αποτελούσε ήδη από τα μέσα του 18ου αιώνα την ακατοίκητη τότε «σκάλα» (λιμάνι) του Αγίου Γεωργίου, ούτε καν εμφανίζεται στους χάρτες του καιρού εκείνου, ούτε αναφέρεται στα λιγοστά πληρορέπτικα κείμενα των ίδιων χρόνων, όπως κυρίως τη «Νεωτερική Γεωγραφία» του Δημητριάδου (Δαμιήλ Φιλιππίδη – Γρηγορίου Κωνσταντά) του 1791. Τον ίδιο χώρο θα τον πρωτοδοούμε ως «Γαντζέα» στον χάρτη της Μαγνησίας που φιλοτέχνησε ο Μηλιώτης διδάσκαλος του Γένους Άνθιμος Γαζής το 1805 στη Βιέννη αλλά και θα τον ξαναδοούμε σαν απλή «σκάλα» και στο πόνημα του Μηλιώτη επίσης λόγιου Αργύρη Φιλιππίδη το 1815.

Η Γατζέα, όμως, ως Κάτω Γατζέα (για διάκριση από την Άνω Γατζέα), ήταν ουσιαστικά άοικη και στο μεγαλύτερο κομμάτι του 19ου αιώνα, με μόνη την πρόχειρη εγκατάσταση εκεί κάποιων ψαράδων κι όσων ανεβοκατέβαιναν από τούτη τη «σκάλα» κι αντίστροφα στον Αϊ - Γιώργη, όπου βρισκόταν η μόνιμη κατοικία τους, για να πουλήσουν τη σοδειά τους στους εμποροκαϊκτζήδες. Η «σκάλα» της Κάτω Γατζέας, θ' αποκτήσει το «πρωτόκτιστο» κανονικό σπίτι της μόλις το 1873. Κατά κοντά θα κτιστούν στην παραλία και κάμποσα ακόμα αρχοντικά σπίτια μικτού λαϊκού και νεοκλασικού τύπου, όπου εγκαταστάθηκαν στην αρχή μόνο για τους χειμωνιάτικους μήνες κι αργότερα σε μόνιμη βάση οι πρώτες αϊγιωργίτικες οικογένειες, αλλά και μεγάλες αποθήκες των ευδοκμούντων ντόπιων ελαιεμπόρων και εξαγωγέων Κων/νου Ιωαννίδη, Κωστή και Νικολάου Κοντογεώργη, Δημητρίου και Διανέλλου Γεωργούδη, Κων/νου Καραγιαννόπουλου κ.λπ., και συγκροτήθηκε έτσι, έστω κι άτυπα, ο κατοπινός οργανωμένος οικισμός.

Και τότε – στις αρχές του 20ου αιώνα – προέκυψε, όπως ήταν φυσικό, η ανάγκη ν' αποκτήσει ο νέος οικισμός την εκκλησιά του, για να μην αναγκάζονται οι κάτοικοι ν' ανεβαίνουν και να εκκλησιάζονται στην πρώτη εκκλησιά της «Γέννησης της Θεοτόκου» της Άνω Γατζέας. Ανάγκη κι αίτημα στα οποία ανταποκρίθηκε με προθυμία και ζήλο ο Αϊγιωργίτης ελαιέμπορος κι εξαγωγέας βρώσιμων ελιών Κωστής Δ. Κοντογεώργης (1858 - 1914), που ήταν ήδη κάτοικος της Κάτω Γατζέας, όπου έχει χτίσει στην παραλία από το 1903 το νεοκλασικό σπίτι του και τις ελαιαποθήκες του.

Με αξιόλογο ήδη κοινωνικό και πολιτιστικό έργο στο ενεργητικό του ο επιφανής και φιλόθρησκος αυτός Αϊγιωργίτης, που πέρασε ένα κομμάτι της νιότης του στο Άγιο Όρος, όπου δούλεψε κάμποσα χρόνια, είχε ήδη δείξει απευδή δείγματα όταν επέστρεψε από εκεί, της εθνικής και κοινωνικής ευαισθησίας του, προσφέροντας μεταξύ των άλλων στην άνυδρη κάτω συνοικία της «Παναγίας» στον Αϊ - Γιώργη, τη χρονιά της ενσωμάτωσης της Θεσσαλίας στον κορμό της ελεύθερης Ελλάδας (1881), σαν ανάμνηση του μεγάλου αυτού εθνικού γεγονότος, την ωραία μαρμάρινη βρύση «Λιοντάρι». Ο ίδιος αργότερα διετέλεσε πρόεδρος της ελληνικής παροικίας της Οδυσσού, όπου για ένα διάστημα είχε μεταφέρει την εμπορική του δραστηριότητα, κι όταν επανέκαμψε στη γενέτειρά του ασχολήθηκε πάλι με τα κοινά, καθώς υπήρξε από τα πρώτα ιδρυτικά μέλη, πρώτος πρόεδρος και βασικός μοχλός δράσης του νεοσύστατου (ιδρύθηκε το 1903) Πολιτιστικού και Εξωραϊστικού Συλλόγου «Προμηθεύς» του χωριού του, καθώς και επίτροπος της αϊγιωργίτικης εκκλησίας της «Παναγίας» («Κοίμησης της Θεοτόκου»), την οποία και στόλισε ποικιλότητα ο

Ο Κωστής Δ. Κοντογεώργης

ίδιος με ρωσικά ιερά σκεύη φερμένα από την Οδυσσό. Ο ίδιος εξάλλου, στο απώγειο της κοινωνικής ευδοκίμησής του θα εκλεγεί στις εκλογές της 5^{ης} Σεπτεμβρίου του 1910 για μικρό διάστημα βουλευτής του Βενιζέλου στην Α' Αναθεωρητική Βουλή.

Όσον αφορά το θέμα της ίδρυσης της εκκλησιάς του «Σταυρού» στην Κάτω Γατζέα, οι οικείοι του διατύπωναν αργότερα και μετά το θάνατό του πως είχε ήδη κάνει τάμα την ίδρυση του ναού που έλειπε από τη «σκάλα» του Αϊ - Γιώργη. Ένα τάμα που συνοδεύεται από την παρακάτω συγκινητική ιστορία, όπως τη διασώζει μέχρι σήμερα η εγγονή του και κόρη της Κούλας Παπαχρόνη Κατερίνα Σμπόρου:

«Ήταν η γιορτή του Σταυρού, 14 Σεπτεμβρίου τις αρχές της πρώτης δεκαετίας του 20^{ου} αιώνα και ο Κωστής Κοντογεώργης κατέβαινε από το κτήμα του, που βρισκόταν στην περιοχή του Αϊ - Δημήτρη στον Αϊ - Γιώργη. Περιπατώντας ανάμεσα σε παλιούρια καρφώθηκε στο μάτι του ένα αγκάθι από παλιούρι. Ο πόνος ήταν αβάσταχτος, έσφιξε το πληγωμένο μάτι με το μαντήλι και το χέρι του και γύρισε αμέσως στο σπίτι του στον Αϊ - Γιώργη. Ο γιατρός που ήρθε και τον εξέτασε είπε πως το μάτι του είχε καταστραφεί. Θα πήγαινε όμως να πάρει τα εργαλεία και θα ξαναερχόταν να εκτιμήσει καλύτερα την κατάσταση. Ο Κοντογεώργης, όντας πολύ πιστός χριστιανός, προσευχήθηκε στον Τίμιο Σταυρό παρακαλώντας να του ξαναδώσει το φως του κι έταξε να του κτίσει μια εκκλησία. Όταν επανήλθε ο γιατρός με τα σύνεργά του διαπίστωσε με μεγάλη έκπληξη ότι το πληγωμένο μάτι ήταν τελείως καλά!...»

Όταν ο Κοντογεώργης οριστικοποίησε την απόφασή του για το χτίσιμο της εκκλησιάς θέλησε στην αρχή ν' αγοράσει ένα κομμάτι του χώρου όπου βρισκόνταν τα χαλάσματα της παλιάς μονής, κι εκεί να χτίσει το ναό με τ' όνομα του «Σταυρού» αλλά ο ιδιοκτήτης του Δ. Κιτηλής δεν θέλησε να του το πωλήσει. Γεγονός που τον παρώθησε να διαθέσει δικό του οικοπέδο για την ανέγερση του ναού.

Η ανέγερση του ναού στο όνομα της Ύψωσης του Τιμίου Σταυρού (για να συνδεθεί ο νέος ναός με την ομώνυμη παλιά Μονή) άρχισε το 1913 αλλά δυστυχώς, κι ενώ αυτή συνεχιζόταν απρόσκοπτη, την επόμενη χρονιά ο Κωστής Κοντογεώργης αρρώστησε και αποβίωσε σε ηλικία μόλις 56 ετών. Ωστόσο τη συνέχιση του έργου της ανέγερσης του ναού ως την ολοκλήρωσή του ανέλαβαν και συνέχισαν, μετά και από το θάνατο της γυναίκας του Κανιώς (Αικατερίνης), η οποία πέθανε πολύ νέα και αυτή το 1918 σε ηλικία 49 ετών, οι τέσσερις κόρες του Μαρίκα (σύζυγος κατοπινά Αποστ. Κουκουβίνου), Μάχη (Γεωρ. Παπαπαύλου), Αθηνά (Νικ. Τζοάννου) και Κούλα (Αθαν. Παπαχρόνη). Κι εδώ να σημειώσω ότι τόσο ο Κ. Κοντογεώργης όσο και η γυναίκα του Κανιώ θάφτηκαν πίσω από το Ιερό Βήμα του ναού, ενώ στο εκεί διαμορφωμένο ταφικό μνημείο, που συντηρείται ευλαβικά μέχρι σήμερα από την εγγονή του Κοντογεώργη Κατερίνα Παπαχρόνη - Σμπόρου, έχουν επίσης εναποτεθεί και τα οστά των θυγατέρων του ζεύγους Μάχης, Αθηνάς και Κούλας, καθώς και των αδελφών τους Γεωργίου, Ηλία και Δημητρίου.

Ο ναός, στα μέτρα που απαιτούσε το τότε λιγοστό ψυχομέτρι των κατοίκων του νέου επίσης οικισμού, καλοχτισμένος με πέτρα σε

Η οικογένεια του Κωστή Κοντογεώργη

Ο οικογενειακός τάφος του Κωστή Κοντογεώργη

ρυθμό μονόκλιτης και του τύπου της μονόχωρης βασιλικής, χωρίς πρόναο ή νάρθηκα, με μονόρριχτη στέγη σκεπασμένη με γαλλικά κεραμίδια και δάπεδο στρωμένο με βιομηχανικά πλακάκια, κτιστό τέμπλο και χωρίς αγιογραφικό διάκοσμο αλλά μ' όλον τον εσωτερικό εξοπλισμό του σε φορητές εικόνες, ιερά σκεύη και λοιπά χρηστικά αντικείμενα, ήταν έτοιμος να παραδοθεί σε λειτουργία το 1924. Ωστόσο η λειτουργία του στην αρχή ήταν αραιή λόγω της έλλειψης μόνιμου ιερέα, κάτι που έγινε μόλις στο 1929, με επίσημα διορισμένο εκκλησιαστικό συμβούλιο

Η πρώτη εκκλησία του «Τιμίου Σταυρού».
Στη φωτογραφία ο ιερέας του ναού Χρήστος Σκαρλάτος
και ο ενοριτής Γεώργιος Ιωαννίδης.

και πρώτον μόνιμο ιερέα τον Χρήστο Σταύρου, ευθύς μόλις ο ναός χαρακτηρίστηκε με το τότε ισχύον νομοθετικό διάταγμα ενοριακός. Κι όσο για τα εγκαίνια του ναού αυτά, όπως σημειώνει ο Παπλόπουλος, «ετελέσθησαν τη α' Αυγούστου τω 1933 μεγαλοπρεπώς παρά του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γερμανού Δημητριάδος, εν ταις ημέραις του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου των Κωνσταντίνου Δ. Σείδου, Αποστόλου Δ. Ζωβάρα (Τζοβάρα) κ.λπ».

Στην ίδια δεκαετία ο ναός, με ενέργειες του Εκκλησιαστικού του Συμβουλίου, πλουτίστηκε και με μια κατοικία (κελί) για τους εκάστοτε ιερείς του, που χτίστηκε απέναντι από το ναό, στο διπλανό λιοπερίβολο ιδιοκτησίας της Μονής της Αγίας Λαύρας του Αγίου Όρους στην οποία ανήκει ως μετόχι η Μονή της Αγίας Τριάδας Γατζέας, που το διαχειρίζεται, με ευγενική παραχώρηση του αντίστοιχου οικοπεδικού τμήματος από την Αγιορείτικη Μονή.

Δυστυχώς η λειτουργία του πρώτου αυτού ναού της Κάτω Γατζέας ήταν σύντομη αφού τερματίστηκε με τους δυο αλληπάλληλους και μεγάλους σεισμούς του 1955, που έπληξαν το Πήλιο αλλά και την Κάτω Γατζέα και που ήταν ιδιαίτερα καταστροφικοί στη δυτική πλευρά του οικισμού, όπου βρισκόταν και ο ναός. Ο οποίος, παρά την καλή κατασκευή του, πλήγηκε ανεπανόρθωτα, γεγονός που οδήγησε στην κατεδάφισή του από συνεργείο του εργοταξίου του στρατού, που οργανώθηκε αμέσως μετά τους καταστροφικούς εκείνους σεισμούς.

Ο ναός σε παραπήγματα

Μετά την καταστροφή του από τους σεισμούς ο ναός του «Σταυρού» της Κάτω Γατζέας στεγάστηκε αναγκαστικά και διαδοχικά για 8 χρόνια, και μέχρι να χτιστεί και να ετοιμαστεί η καινούργια εκκλησιά, σε δυο πρόχειρα καταλύματα.

Στην αρχή και για τέσσερα χρόνια χρησιμοποιήθηκε μια πρόχειρη αποθήκη, καμωμένη από λαμαρίνες παλιών βαρελιών, που βρισκόταν μέσα στον οικισμό, πίσω από το σημερινό Λιμανάκι και σε απόσταση 50 περίπου μέτρων. Η αποθήκη αυτή βρισκόταν σε οικόπεδο του Στρατή Δαλιδάκη, απ' τον οποίο και παραχωρήθηκε η χρήση της στο εκκλησιαστικό συμβούλιο του ναού. Το 1959 όμως προτιμήθηκε από το εκκλησιαστικό συμβούλιο να λειτουργήσει ο ναός σε άλλο χώρο κι επιλέχθηκε τότε η ελεύθερη από χρήση κι επιμελημένη ξύλινη παράγκα, που είχε παραχωρήσει τότε η στρατιωτική αρχή, η οποία ελόπτευε μετά τους σεισμούς το έργο της ανοικοδόμησης, στην Κοινότητα του Αγίου Γεωργίου. Παράγκα που είχε τοποθετηθεί στο οικόπεδο όπου επρόκειτο να ανεγερθεί το διδακτήριο του νεοϊδρυμένου Δημοτικού Σχολείου της Κάτω Γατζέας, λίγο πιο βόρεια από τον οικισμό και πιο πάνω από τον αυτοκινητόδρομο Βόλου - Αργαλαστής, για να στεγαστεί αυτό πρόχειρα εκεί. Η παράγκα αυτή, είχε όντως για μικρό διάστημα μέσα στο 1959

στεγάσει το Δημοτικό Σχολείο του οικισμού, αλλά κρίθηκε ακατάλληλη γι' αυτή τη χρήση, και τότε το μεν Σχολείο μεταστεγάστηκε στη νοικιασμένη από την κοινοτική αρχή οικία Γεωργατζή στην παραλία του οικισμού, η δε παράγκα παραχωρήθηκε από την Κοινοτική αρχή στο εκκλησιαστικό Συμβούλιο για να χρησιμοποιηθεί ως ...καινούργια εκκλησιά, μέχρι να χτιστεί και να ετοιμαστεί η πραγματικά καινούργια. Γεγονός που συν Θεώ πραγματοποιήθηκε το καλοκαίρι του 1963.

Ο δεύτερος ναός

Έτσι έκλεισε ο κύκλος του πρώτου ναού και των αναγκαστικών υποκατάστατων αυτού από το 1955 ως το 1963, οπότε και παραδόθηκε στους πιστούς ο νεοϊδρυμένος στη θέση ακριβώς του παλιού ναού, με το όνομα πάντα της «Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού».

Ο νέος ναός, σχεδιασμένος στην αρχή από μηχανικό του στρατιωτικού εργοταξίου που είχε κατεδαφίσει τον πρώτο ναό, άρχισε να οικοδομείται λίγους μήνες μετά την κατεδάφιση του προηγούμενου από τον εργολάβο Παρασκευόπουλο, με μικρή κρατική ενίσχυση. Το έργο όμως σταμάτησε για κάμποσα χρόνια όταν εξαντλήθηκε το ποσόν της ενίσχυσης και συνεχίστηκε αργότερα με σχέδια των μηχανικών Τάκη Τσελεμάνη και του Αϊγιωργίτη Βλάση Σακελλαρίου, μ' επίβλεψη του ντόπιου επίσης μηχανικού Δημητρίου Κ. Σείδου. Η κτιριακή αποπεράτωση του νέου ναού ολοκληρώθηκε το 1962 και όπως ήδη αναφέρθηκε παραδόθηκε για λειτουργία ένα χρόνο αργότερα.

Έργο θρησκευτικής και κοινωνικής ευποιίας, που κυρίως πραγματοποιήθηκε με σοβαρή οικονομική αρωγή της τότε Κοινότητας του Αγίου Γεωργίου, με οικονομικές επίσης ενισχύσεις των κατοίκων και φίλων του οικισμού και κυρίως με γενναίες δωρεές των φιλόθρησκων ευεργετών Γεωργίου Δημοπούλου, Διανέλλου Γεωργούδη, Στρατή Ανδρεάδη, Ευαγγέλου Παπαδημητρίου και Όλγας Βαλαούρη, ο νέος ναός είναι, όσον αφορά τις διαστάσεις του, αρκετά μεγαλύτερος του προηγούμενου, έχοντας μήκος 15 μέτρα και πλάτος 10,75.

Ο ίδιος, σχεδιασμένος στον τύπο της τρίκλιτης βασιλικής, με υπερυψωμένο το μεσαίο κλίτος του, είναι δομημένος με ενισχυμένο αντισεισμικό σκελετό και τούβλα, σοβατισμένος μέσα κι έξω με κονίαμα από τσιμέντο και ασβέστη. Η στέγη του κυρίως ναού είναι σκεπασμένη με γαλλικά κεραμίδια, ενώ του πρόναου και του Ιερού Βήματος με βυζαντινά. Το δάπεδο όλου του ναού

Ο δεύτερος και σημερινός ναός. Αριστερά η πρόσοψη με ανοιχτό παλιότερα τον νάρθηκα. Δεξιά η νότια πλευρά του ναού.

ήταν αρχικά στρωμένο με βιομηχανικά πλακάκια, τα οποία αντικαταστάθηκαν στη διετία 2000 - 2001 με λευκά μάρμαρα. Ο πρόναος (παλιότερα εξωνάρθηκας) είναι στηριγμένος στη δυτική του πλευρά σε τέσσερις κολόνες, που αφήνουν μεταξύ τους τρία ισομεγέθη αφιδωτά διάκενα, που καλύφθηκαν στις αρχές του καινούργιου αιώνα με ισάριθμες αφιδωτές, τζαμωτές θύρες με αδιαφανή κρύσταλλα και με σιδερένιο σκελετό, απ' τις οποίες η μεσαία είναι σε λειτουργία καθώς αποτελεί την κεντρική εξωτερική θύρα του ναού. Την ίδια, όμως, εικόνα και κατασκευή έχουν και οι πλαϊνές θύρες του πρόναου, που κάλυψαν τα διάκενα μεταξύ των δυο ακρινών κολονών του πρόναου και των αντίστοιχων γωνιών του κυρίως ναού. Απ' τις δυο αυτές θύρες του πρόναου, σε λειτουργία είναι μόνο η βορινή. Ο κυρίως ναός έχει δυο πόρτες: την κεντρική που είναι ξύλινη και ορθογώνια και τη νότια που είναι αφιδωτή, τζαμωτή και με σκελετό σιδερένιο. Το Άγιο Βήμα, έχει κι αυτό τη δική του νότια πόρτα, καμωμένη με τα ίδια υλικά της διπλανής της του κυρίως ναού, μόνο που αυτή είναι μικρότερη και ορθογώνια. Ακόμη ο κυρίως ναός έχει συνολικά 17 παράθυρα εκ των οποίων τα τρία στενόμακρα και κοσμούν το μέσο της πρόσοψης του ναού και τα άλλα τέσσερα βρίσκονται ανά δύο χαμηλά στη νότια και τη βόρεια πλευρά του ναού, και ανά πέντε ισομεγέθη ψηλά στις ίδιες πλευρές. Όσο για το Ιερό βήμα αυτό έχει τρία μικρά ανατολικά παράθυρα κι ένα στη νότια πλευρά του. Όλα τα παράθυρα του ναού είναι αφιδωτά και με σιδερένιο σκελετό. Τέλος, ενσωματωμένο με το μέσο του πάνω μέρους της δυτικής πλευράς της στέγης είναι – όπως και στον προηγούμενο ναό – το κωδωνοστάσιο και του νέου ναού, σχηματίζοντας ένα κεφαλαίο Π.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο νέο ναό παρουσιάζει τόσο το επενδυμένο με μαρμαροκονία και καλαίσθητα διακοσμημένο με γύψινα πλουμίδια των Νικ. Κουτσαρή και Αναστ. Παρδάλη, κτιστό με τούβλα τέμπλο, που φιλοτεχνήθηκε με δαπάνη του Ιωάννη Ε. Ευαγγελινού «εις μνήμην της μητρός του Ευτέρπης», όσο και ο εξαιρετικά πλούσιος και ποιοτικός αγιογραφικός διάκοσμος του ναού, που πραγματοποιήθηκε σε δυο φάσεις. Έτσι η βόρεια και νότια εσωτερικές πλευρές των τοίχων στα δυο πλαϊνά κλίτη είναι κατάγραφες από ολόσωμες βυζαντινής τεχνοτροπίας εικόνες αγίων – οι άγιοι στο δεξιό κλίτος, οι αγίες στο αριστερό – που

Το τέμπλο του νέου ναού

φιλοτεχνήθηκαν στη δεκαετία του 1980 από τον μακαρίτη Βολιώτη αγιογράφο Γεώργιο Σκοτεινιώτη και τον γιο του Ιωάννη. Έργα των ίδιων αγιογράφων είναι και η μεγάλη εικόνα της Κοίμησης της Θεοτόκου πάνω από την κεντρική θύρα του κυρίως ναού, και οι ένθεν και ένθεν αυτής Αρχάγγελοι Μιχαήλ και Γαβριήλ, καθώς στο κάτω αριστερό τμήμα της δυτικής πλευράς οι Πηλιορείτες νεομάρτυρες Άγιος Απόστολος ο Νέος από τον Άγιο Λαυρέντιο και ο Άγιος Σταμάτιος από τον Άγιο Γεώργιο, καθώς επίσης και η Πλατυτέρα στο Ιερό Βήμα και οι κάτωθεν αυτής Άγιοι στο ημικύκλιο της κόγχης αλλά και οι Προφήτες περιμετρικά στο ημικύκλιο της κόγχης. Από τους ίδιους, τέλος, αγιογράφους έχουν επίσης φιλοτεχνηθεί και οι δεσποτικές εικόνες του τέμπλου (1963), καθώς και άλλες μικρές φορητές εικόνες του ναού – οι άλλες επώνυμες από τις χρησιμοποιούμενες φορητές εικόνες είναι έργα των Θεοφαναίων του Αγίου Όρους, του Βασ. Καζάκου, του Ζαχ. Καταφέργια και του Κων. Σπανοδήμου. Οι υπόλοιποι επίσης χώροι, του κυρίως ναού αλλά και του πρόναου και του Ιερού Βήματος έχουν αγιογραφηθεί κατά το βυζαντινό επίσης ύφος την πρώτη δεκαετία του νέου αιώνα και πιο συγκεκριμένα από το 2005 ως το 2008,

από τον μακαρίτη επίσης αγιογράφο Κων/νο Σπανοδήμο. Πιο συγκεκριμένα η κάτω ζώνη της τοιχοποιίας του κεντρικού κλίτους, καθώς και η επίπεδη οροφή του ναού είναι ολοϊστόρητες από σκηνές της Καινής Διαθήκης (μ' εξαίρεση τις Συνάξεις των τοπικών αγίων της Μαγνησίας και των Νέων Αγίων των Καιρών μας αλλά και την εικόνα με τους 4 προφήτες Ελισσαίο, Δαβίδ, Ηλία και Αββακούμ), ενώ οι μικρότεροι προσφερόμενοι χώροι του κυρίως ναού και στα τρία κλίτη έχουν καλυφθεί από κυκλικά μοτίβα με πορτρέτα Αγίων, Αποστόλων και Ευαγγελιστών. Λαμπρά επίσης έργα του ίδιου αγιογράφου είναι και οι σκηνές με την Εύρεση και την Ύψωση του Τιμίου Σταυρού, που κοσμούν τον πρόναο, αλλά και η Θυσία του Αβραάμ και η Αγία Βάτος στο Ιερό Βήμα, καθώς και η εξωτερική αγιογραφία πάνω από τον πρόναο και μέσα σε προστατευόμενη από τζάμι κορνίζα, που εικονίζει και πάλι την Ύψωση του Τιμίου Σταυρού.

Όλες οι δαπάνες για τις αγιογραφίες (τοιχογραφίες και οροφολογραφίες) του ναού, παλιές και νεότερες, καθώς κι ο λοιπός εξοπλισμός του νέου ναού με καινούργια προσκυνητάρια, φορητές εικόνες, πολυελαίους, κηροπήγια, μανουάλια, καντήλια, εκκλησιαστικά και λειτουργικά βιβλία και λοιπά ιερά σκεύη και αντικείμενα έχουν καλυφθεί με οικονομικές συνεισφορές των ενοριτών αλλά και φίλων του ναού και του οικισμού.

Με τον ίδιο τρόπο έχουν αντιμετωπισθεί και οι δαπάνες για τις λοιπές προσπάθειες εμπλουτισμού αλλά και ανακαίνισης και διακόσμησης του ναού που πραγματοποιήθηκαν κυρίως στη διάρκεια των τελευταίων 30 περίπου χρόνων, οπότε και πραγματοποιήθηκαν τα ακόλουθα έργα: πλακόστρωση του προαυλίου, κατασκευή γραφείου και βρύσης, εγκατάσταση καλοριφέρ και αιρκοντίσιον, κατασκευή νέων ψαλτηριών και στασιδίων, αντικατάσταση των πλακιδίων του δαπέδου με λευκά διακοσμημένα μάρμαρα, διαμόρφωση του υπερυψωμένου και καγκελόφραχτου σολεύα, συντήρηση του τέμπλου κ.λπ.

Τελευταίο εξάλλου σημαντικό έργο του υπό την φωτισμένη ηγεσία μακροβιότερου σε υπηρεσία στο ναό κι ενεργητικότερου πρωτοπρεσβύτερου Δημητρίου Καποδίστρια εκκλησιαστικού συμβουλίου, που απαρτιζόταν από τους Δημήτριο Βαλογιάννη, Ειρήνη Τζοβάρια, Νικόλαο Αγιώτη και Αγλαΐα Χρήστου, ήταν η διεύρυνση και διαμόρφωση του απέναντι από τον ναό παλιού κελιού του ναού σε Ενοριακό Κέντρο και κατοικία του εκάστοτε ιερέα, έργο που πραγματοποιήθηκε με δαπάνες του μακαρίτη Ιωάννου Βελιτσού και της εν ζωή συζύγου του Μαρίας από τα Άνω Λεχώνια και που εγκαινιάστηκε από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Δημητριάδος κ. Ιγνάτιο στις 18 Ιουλίου του 2010. Ζωντανή κυψέλη θρησκευτικού και κοινωνικού έργου το Ενοριακό Κέντρο του ναού χρησιμοποιείται για τους κύκλους των ομιλιών του π. Δημ. Καποδίστρια αλλά και άλλων ομιλητών, καθώς και για την υποδοχή και δεξίωση των εκκλησιαζομένων επισήμων (και όχι μόνο) προσώπων ή φορέων.

Ολοκληρώνοντας την αναφορά για τα ιστορικά του Τιμίου Σταυρού να σημειώσω ακόμα πως ο ναός πανηγυρίζει στις 14 Σεπτεμβρίου, γιορτή της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού, και ιδιαίτερα μάλιστα την εσπέρα της παραμονής οπότε τον Μεγάλο Εσπερινό τιμάει κάθε χρόνο με την παρουσία του ο εκάστοτε Μητροπολίτης Δημητριάδος, κα-

Το γραφείο και η βρύση στον περίβολο του ναού

Το Ενοριακό Κέντρο

Πλήθος πιστών παρακολουθώντας την τελετή των εγκαινίων του Ενοριακού Κέντρου.

θώς κι ένα πλήθος φιλέορτων απ' όλα τα γύρω χωριά αλλά και το Βόλο, που, τα τελευταία κυρίως χρόνια, κατακλύζει όχι μόνο το ναό αλλά και το προαύλιο και τον διπλανό ακόμα δημόσιο δρόμο. Παλιότερα μάλιστα και ως τη δεκαετία του 1970 υπήρχε το έθιμο να προσφέρεται στους πανηγυριστές από τους επιτρόπους του ναού η καθιερωμένη φάβα. Έθιμο που ατόνησε τα κατοπινά χρόνια, λόγω του μεγάλου πλήθους των πιστών που καθιστά αδύνατη την εφαρμογή του.

Πέραν όμως της μεγάλης πανηγυρης της 14ης Σεπτεμβρίου ο παλιότερος ναός πανηγύριζε και τις γιορτές της Σταυροπροσκυνησεως και των Αγίων Θεοδώρων, συνήθεια που επίσης έχει ατονήσει στον νέο ναό. Στη γιορτή της Σταυροπροσκυνησεως όμως τιμώνται με ειδική τελετή οι ευεργέτες του ναού.

Τέλος, από τις σημαντικότερες ιεροπραξίες του ναού είναι η τελετή των Αγιασμού των Υδάτων στη γιορτή των Θεοφανείων, με τη ρίψη του Σταυρού στα νερά του λιμανιού του οικισμού. Τελετή που πραγματοποιούνταν και τα χρόνια του προηγούμενου ναού, οπότε η ρίψη του Σταυρού στη θάλασσα γινόταν από τη σκάλα» του Γεωργούδη, αλλά καθιερώθηκε ως θεσμός με τη ρίψη του Σταυρού στα νερά του λιμανιού από τη βάρκα της οικογένειας Λαζαρίδη πριν από 35 περίπου χρόνια, με την έναρξη των πρώτων εργασιών για το στήσιμο του γατζεώτικου αλιευτικού καταφυγίου. Τελετή επίσης που με την ολοκλήρωση αυτών των έργων και την ίδρυση του Συλλόγου των Ερασιτεχνών Αλιέων Γατζέας, που διαχειρίζεται τούτο το λιμανάκι και συνεργάζεται πάντα στενά με την τοπική εκκλησία, απέκτησε ιδιαίτερη λαμπρότητα και αίγλη. Γεγονός που πιστοποιείται και από την αθρόα κάθε χρόνο προσέλευση εκατοντάδων προσκυνητών από τη γύρω περιοχή αλλά και από το Βόλο.

Η τελετή του Αγιασμού των Υδάτων στο Λιμανάκι της Κάτω Γατζέας τα Φώτα του 1999.

Ιερείς, ιεροψάλτες, εκκλησιαστικοί επίτροποι και νεοκόροι

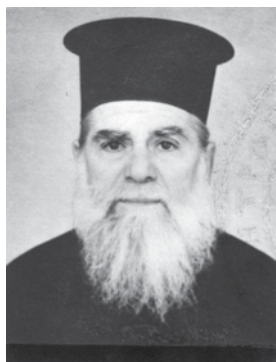
Στη διάρκεια των 100 χρόνων ιστορίας των δυο ναών πέρασε και υπηρέτησε σ' αυτούς ένα πλήθος συναρτημένων με τη λειτουργία τους προσώπων – ιερέων, ιεροψαλτών, εκκλησιαστικών επιτρόπων και νεοκόρων - βοηθών. Σύμφωνα με τις γραπτές αλλά και προφορικές μαρτυρίες και κατά το δυνατόν πιστότερη χρονική ακολουθία στους δυο ναούς υπηρέτησαν:

ΙΕΡΕΙΣ

Χρήστος Σταύρου (1929), Κυριαζής Κονάρας (1935 - 1940), Ιερομόναχος Πλάτων, από τη Μονή της Αγίας Τριάδας Γατζέας (1940 - 41), Μιχ. Χριστοδούλου (1942 - 1945), Γεώργιος Τσανάκας (1945), Χρήστος Σκαρλάτος (1945 - 1950), Ηλίας Μουλατζίκος (1950 - 1951), Θεόδωρος Αναστασοβίτης (1951), Νικηφόρος Αναστασίου (αρχιμανδριτής, 1951 - 1953), Γεώργιος Αναστ. Κοτμανίδης (1953 - 1955), Δημήτριος Γ. Παπαζήσης (1955 - 1959), Γεώργιος Διαμαντόπουλος, (1959), Δημήτριος Χατζηνικολάου (1960 - 1970), Γαβριήλ Χατζηδιανέλλος (αρχιμανδριτής, 1970 - 1977), Κων/νος Μπλιώνας (1977 - 1993), Απόστολος Μιχαλόπουλος (1993 - 1994) και Δημήτριος Καποδίστριας (από το 1996 και εντεύθεν).

Εξ' άλλου στο διάστημα κάποιων μηνών του έτους 1959, που δεν ήταν διορισμένος μόνιμος ιερέας, υπηρέτησαν ως έκτακτοι οι ιερείς στο ναό οι Σωτήριος Παπαστολόπου-

λος, προερχόμενος από τον ναό των Ταξιαρχών Μηλεών και Δημοσθένης Φουτζόπουλος από τον ναό του Αγίου Γεωργίου Αγριάς. Το ίδιο και για τον ίδιο λόγο έγινε και στο διάστημα 1994 - 1996, οπότε υπηρέτησαν περιοδικά στο ναό ο ιερομόναχος Παρθένιος Παπάς, προερχόμενος από το Άγιο Όρος, καθώς και οι ιερείς Βασίλειος Ακριβόπουλος, Χαρίλαος Παπαγεωργίου και Θεόδωρος Μπατάκας, προερχόμενοι από τον ναό του Αγίου Νικολάου Βόλου.

Μιχ. Χριστοδούλου
(1942 - 1945)

Ηλίας Μουλατζίκος
(1950 - 1951)

Κων/νος Μπλιώνας
(1977 - 1993)

Δημήτριος Καποδιστριας
(από το 1996 και εντεύθεν)

ΨΑΛΤΕΣ - ΒΟΗΘΟΙ

Νικολός Κατσάνης, Δημήτριος Παπαγεωργίου, Κων/νος Χαμονικολάου, Θωμάς Σεραφίδης, Κων/νος Αργύρης, Απόστολος Βαλογιάννης, Γρηγόριος Τουφεξής, Δημήτριος Φόβος, Νικόλαος Κατώγιας, Δημήτριος Βογιατζής και Αλέξανδρος Τσιακοβής, που είναι και ο μακροβιότερος σε υπηρεσία ψάλτης του ναού.

ΕΠΙΤΡΟΠΟΙ

Απόστολος Δ. Τζοβάρας, Κων/νος Δ. Σείδος, Γεώργιος Βογιατζής, Κώστας Ι. Ζάγγας, Νικόλαος Κ. Λιάπης, Απόστολος Ζ. Τζοβάρας, Αθανάσιος Σ. Παπαχρόνης, Σταμούλης Ι. Ζάγγας, Στέφανος Γ. Τζοβάρας, Ευάγγελος Γ. Παπαδημητρίου, Απόστολος Δ. Φιλίππου, Νικόλαος Κ. Κάραφλος, Ιωάννης Ν. Σαμαράς, Δημήτριος Ι. Ζάγγας, Δημήτριος Ζ. Κιτυλής, Δημήτριος Ν. Φόβος, Γεώργιος Κ. Κάραφλος, Ιωάννης Ε. Ευαγγελινός, Ιωάννης Γ. Πούλακας, Κων/νος Απ. Αύφαντής, Κωνσταντίνος Απ. Βαλογιάννης, Δημήτριος Γ. Βογιατζής, Κων/νος Διαμ. Διαμαντόπουλος, Χρήστος Δ. Κωσταρέλος, Χρήστος Γ. Ντούγκας, Ανδρέας Γ. Τζοβάρας, Βλάσης Δ. Καραμπελιάς, Ιωάννης Κ. Παπαϊωάννου, Δημήτριος Απ. Βαλογιάννης, Ειρήνη Α. Τζοβάρα, Ανδρομάχη Γ. Κουτσίκου, Αθηνά Χατζή, Ιωάννης Απ. Κουλοχέρης, Νικόλαος Δ. Αγιώτης, Αγλαΐα Απ. Χρήστου και Βιργινία Κ. Βενέτη.

ΝΕΟΚΟΡΟΙ

Ζαφειρώ Σεραφίδα, Βαγγελιώ Δίντση, Χαρίκλεια Μουρογιάννη, Ελένη Χαμονικολάου. Οι τρεις πρώτες υπηρέτησαν στον παλιό ναό και η τέταρτη στον νεότερο.

Υ. Γ. Οι φωτογραφίες που κοσμούν στη συνέχεια το παρόν ημερολόγιο έχουν ληφθεί από την αγιογράφιση του σημερινού ναού, πλην μιας που προέρχεται από φορητή εικόνα του ναού.

Η ΒΑΠΤΙΣΙΣ (Κ. Σπανοδήμου)

Ιανουάριος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
			ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ 1	2	3	4
5	ΤΑ ΔΕΙΓΜΑΤΑ ΘΕΟΦΑΝΙΑ 6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ 17	ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ 18
19	ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ 20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ 30	31	

Η ΥΠΑΠΑΝΤΗ (Κ. Στανοδήμου)

Φεβρουάριος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
						ΤΡΑΘΟΥ & ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ ΑΡΧΗ ΤΡΙΩΔΙΟΥ 1
ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ 2	3	4	5	6	7	8
	ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ					ΑΠΟΚΡΕΩ
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	ΤΥΡΙΝΗΣ 22
ΚΑΘΑΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ 23	24	25	26	Α' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ 27	28	

Ο ΕΓΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
(φορητή εικόνα)

Μάρτιος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
						Α' ΝΗΣΤΕΙΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ 1
2	3	4	5	Β' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ 6	7	Β' ΝΗΣΤΕΙΟΝ 8
9	10	11	12	Γ' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ 13	14	Γ' ΝΗΣΤΕΙΟΝ ΣΤΑΥΡ/ΣΒΩΣ 15
16	17	18	19	Δ' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ 20	21	Δ' ΝΗΣΤΕΙΟΝ 22
23/30	24/31	Ο ΕΓΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ 25	26	ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ 27	28	Ε' ΝΗΣΤΕΙΟΝ 29

Η ΣΤΑΥΡΩΣΗ (Κ. Σπανοδήμου)

Απρίλιος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
		1	2	3	ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ 4	ΤΩΝ ΒΑΙΩΝ 5
Μ. ΔΕΥΤΕΡΑ 6	Μ. ΤΡΙΤΗ 7	Μ. ΤΕΤΑΡΤΗ 8	Μ. ΠΕΜΠΤΗ 9	Μ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10	Μ. ΣΑΒΒΑΤΟ 11	ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ 12
13	14	15	16	17	ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 18	19
20	21	22	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΤΡΟΠΛΟΦΟΡΟΥ 23	24	25	26
27	28	29	30			

ΙΣΑΠΟΣΤΟΛΟΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗ (Γ. και Ι. Σκοτεινιώτη)

Μάιος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
				1	2	3
4	ΕΙΡΗΝΗ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ 5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ ΚΩΝ/ΝΟΥ & ΕΛΕΝΗΣ 21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

ΣΥΝΑΞΙΣ ΑΓΙΩΝ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΉΑΙΡΩΝ (Κ. Σπανοδήμου)

Ιούλιος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ 1	2	3	4	5	6	ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ 7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
ΠΕΤΡΟΥ & ΠΑΥΛΟΥ 29	ΣΥΝΑΞΙΣ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ 30					

προφηται ΕΙΛΙΣΣΑΙΟΣ, ΔΑΥΙΔ, ΗΛΙΑΣ, ΑΜΒΑΚΟΥΜ (Κ. Σπανοδήμου)

Ιούλιος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
		ΚΟΣΜΑ & ΔΑΜΙΑΝΟΥ ΤΩΝ ΑΝΑΓΥΡΩΝ				
		1	2	3	4	5
6	ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ 7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
ΠΡΟΦΥΤΟΥ ΗΛΙΟΥ 20	21	22	23	24	ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΗΣ 25	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΟΣΙΟΜΑΡΤΥΡΟΣ 26
ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΟΣ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ 27	28	29	30	31		

Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ (Γ. και Ι. Σκοτεινιώτη)

Αύγουστος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
					1	2
3	4	5	ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24 / 31	25	26	ΦΑΝΟΥΡΙΟΥ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ	28	29	ΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 30

Η ΥΨΩΣΙΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ (Κ. Σπανοδήμου)

Σεπτέμβριος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
	1	2	3	4	5	6
7	8 ΓΕΝΕΘΑΙΟΝ ΥΠΕΡ- ΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ	9	10	11	12	13
14 ΥΨΩΣΙΣ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ	15	16	17 ΣΟΦΙΑ, ΠΙΣΤΕΩΣ ΕΛΠΙΔΟΣ, ΑΓΑΠΗΣ	18	19	20 ΕΥΣΕΒΑΘΙΟΥ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ
21	22	23 ΣΥΛΛΗΨΙΣ ΤΙΜ. ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ	24 ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΜΥΡΤΙΔΙΩΤΙΣΣΗΣ	25 ΕΥΦΡΟΣΥΝΗΣ ΟΣΙΑΣ	26	27
28	29	30				

ΣΥΝΑΞΙΣ ΤΩΝ ΕΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ
ΔΙΑΛΑΜΨΑΝΤΩΝ ΑΓΙΩΝ (Κ. Σλανοδήμου)

Οκτώβριος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
			1	2	3 ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΑΕΡΟΠΑΙΤΤΟΥ	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18 ΔΟΥΚΑ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ
19	20 ΑΡΤΕΜΙΟΥ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ	21	22	23	24	25
26 ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ	27	28 ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΟΥ "ΟΧΙ"	29	30	31	

ΤΑΞΙΑΡΧΑΙ ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΙ ΓΑΒΡΙΗΛ (Γ. και Ι. Σκοτεινιώτη)

Νοέμβριος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
						ΚΟΣΜΑ & ΔΑΜΙΑΝΟΥ ΑΝΑΓΥΡΩΝ 1
2	3	4	5	6	7	8 ΣΥΝΑΣΙΣ ΑΡΧ. ΜΙΧΑΗΛ & ΓΑΒΡΙΗΛ
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20 ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ	21	22
23 / 30	24	25 ΛΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ	26 ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ ΠΑΦΛΑΓΩΝΟΣ	27	28	29

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ (Κ. Σπανοδήμου)

Δεκέμβριος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
	1	2	3	ΒΑΡΒΑΡΑΣ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ	ΣΑΒΒΑ ΤΟΥ ΗΓΙΑΣΜΕΝΟΥ	ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
7	8	ΣΥΛΛΗΨΙΣ ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΗΣ	10	11	ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ	13
14	ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΟΣ	16	17	18	19	ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ
21	22	23	ΕΥΓΕΝΙΑΣ	24	25	26
			ΕΥΓΕΝΙΑΣ	Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ	Η ΣΥΝΑΞΙΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ	ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΠΡΩΤΟΜΑΡΤΥΡΟΣ
28	29	30	31			

